ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 9. března 2004

o režimu podpory používaném v Rakousku ohledně vracení energetických daní na zemní plyn a elektřinu v letech 2002 a 2003

(oznámeno pod číslem K(2004) 325)

(Pouze německé znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

(2005/565/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 88 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

po výzvě zúčastněným stranám k zaujetí stanoviska podle uvedených článků [1] a při zohlednění těchto stanovisek,

vzhledem k těmto důvodům:

I. POSTUP

(1) Dne 8. října 2002 byl ve Sbírce zákonů Rakouské republiky publikován 158. spolkový zákon z roku 2002, jehož článek 6 stanoví změnu zákona o slevě z energetických daní z roku 1996.

(2) Komise informovala Rakousko dopisem ze dne 30. dubna 2003 o svém rozhodnutí zahájit kvůli podpoře obsažené v těchto zákonech řízení podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES.

(3) Dne 20. srpna 2003 byl ve Sbírce zákonů Rakouské republiky publikován 71. spolkový zákon z roku 2003, jehož čl. 54 odst. 6 prodlužuje platnost zákona o slevě z energetických daní z roku 1996 ve znění 158. spolkového zákona z roku 2002 až do 31. prosince 2003.

(4) Rozhodnutí Komise o zahájení řízení bylo publikováno v *Úředním věstníku Evropské unie* [2]. Komise vyzvala všechny další účastníky k vyjádření se k dané podpoře.

(5) Rakousko se vyjádřilo k zahájení řízení dopisem ze dne 4. července 2003, který Komise týž den registrovala (A/34759).

(6) Komise dne 12. srpna 2003 obdržela stanovisko od Vereinigung der österreichischen Industrie (Sdružení rakouského průmyslu), dne 18. srpna 2003 stanovisko společnosti Stahl- und Walzwerk Marienhütte GmbH a dne 14. srpna 2003 stanovisko společnosti Jungbunzlauer Ges.m.b.H. Stanovisko rakouské Bundesarbeitskammer (Spolkové komory práce) bylo zrušeno dopisem ze dne 21. listopadu 2003.

(7) Všechna stanoviska byla podána ve stanovené lhůtě [3]. Komise stanoviska předala dále Rakousku, které se ale k tomuto ještě nevyjádřilo.

(8) Dopisem ze dne 5. prosince 2003, který Komise zapsala dne 8. prosince 2003 (A/38575), poskytlo Rakousko další informace o provádění slevy z energetických daní v letech 2002 a 2003.

II. PODROBNÝ POPIS PODPORY

(9) Podle zákona o daních z elektřiny a podle zákona o daních ze zemního plynu, které byly oba schváleny dne 1. června 1996, je daň z elektřiny popř. ze zemního plynu vybírána za dodávku elektrické energie a zemního plynu, s výjimkou elektrárenských a plynárenských podniků, jakož i ostatních dalších prodejců, na spotřebu elektrické energie a zemního plynu elektrárenskými popř. plynárenskými podniky, jakož i na spotřebu vlastní vyrobené nebo do daňového území dovezené elektrické energie popř. zemního plynu.

[1] Úř. věst. C 164, 15.7.2003, s. 2.

[2] Viz první poznámka pod čarou.

[3] V souladu s nařízením Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 ze dne 3. června 1971, kterým se určují pravidla pro lhůty, data a termíny, (Úř. věst. L 124, 8.6.1971, s. 1), a zejména článkem 3, skončila lhůta pro podávání stanovisek dne 18. srpna 2003.

(10) Dlužník daně je zpravidla dodavatelem elektrické energie nebo zemního plynu. Příjemce dodávky energie musí dlužníkovi daně nahradit dále zúčtovanou daň z energie. Dodávající podnik musí částku daní z energie, která připadá na příslušného příjemce dodávky, otevřeně příjemci vykázat nejpozději v ročním zúčtování.

(11) Daň z elektrické energie činí ve zkoumaném období 0,015 EUR/kWh. Daň ze zemního plynu činí 0,0436 EUR/m^3.

(12) V návaznosti na rozsudek Soudního dvora Evropských společenství ve věci C-143/99, (v následujícím: „Rozsudek *Adria-Vídeň*") v rámci rozhodnutí o předběžné otázce ([4]) Rakousko zákon o slevě z energetických daní z roku 1996 změnilo 158. spolkovým zákonem z roku 2002, který v článku 6 stanoví, že od 1. ledna 2002 mají všechny podniky nárok na vrácení energetické daně na zemní plyn a elektrickou energii, pokud tyto daně překročí celkem 0,35 % čisté hodnoty výroby. Čistá hodnota výroby je definována jako částka rozdílu mezi obraty ve smyslu § 1 odst. 1 bod 1 a 2 zákona o dani z obratu z roku 1994 a obraty ve smyslu § 1 odst. 1 bod 1 a 2, které jsou podniku přinášeny. V zákonu o dani z obratu z roku 1994 jsou takové obraty definovány jako dodávky a ostatní služby, které podnikatel provádí v tuzemsku za úhradu. Zákon zahrnuje vlastní spotřebu, ale vylučuje dovozy. Prvních 363 EUR není uhrazeno.

(13) Sleva platí na dobu od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2003.

(14) Zaplacené slevy činí přibližně 330 mil. EUR/rok.

(15) Komise zahájila řízení, protože existovaly pochybnosti o charakteru opatření jakožto podpory a o slučitelnosti domnělých podpor. Podle názoru Komise systém vracení daní zvýhodňoval ve skutečnosti energeticky intenzivní podniky a byl podle tohoto selektivní. Komise zpochybnila, že je domnělá podpora slučitelná s rámcem společenství pro státní podpory na ochranu životního prostředí ([5]).

([4]) Rozsudek C-143/99 Adria-Wien Pipeline GmbH and Wietersdorfer&Peggauer Zementwerke GmbH v. Finanzlandesdirektion für Kärnten, Sb. rozh. 2001, s. I-8365.
Rakouský Ústavní soud předložil Soudnímu dvoru dvě věci k rozhodnutí o předběžné otázce:
1. Je možné na zákonná opatření členského státu, která stanovují částečnou slevu z energetických daní na zemní plyn a elektrickou energii, která poskytují slevu ale pouze podnikům, jejichž těžiště spočívá prokazatelně ve výrobě hmotného majetku, nahlížet jako na státní podporu ve smyslu článku 92 Smlouvy o ES?
2. Při souhlasném zodpovězení první otázky: Je možné na takové zákonné opatření i potom nahlížet jako na podporu podle článku 92 Smlouvy o ES, pokud je poskytován všem podnikům bez ohledu na to, zda těžiště prokazatelně spočívá ve výrobě hmotného majetku?

([5]) Úř. věst. C 37, 3.2.2001, s. 3.

III. **STANOVISKA ZÚČASTNĚNÝCH STRAN**

Stanovisko rakouského sdružení průmyslníků

(16) Podle názoru Sdružení rakouského průmyslu není opatření selektivní, a nepředstavuje tak státní podporu. Rakousko realizovalo rozsudek Soudního dvora ve věci *Adria-Vídeň*, podle kterého vnitrostátní opatření, která stanovují slevu z energetické daně na zemní plyn a elektrickou energii, nepředstavují státní podpory „pokud jsou zaručeny všem podnikům v tuzemsku nezávisle na předmětu jejich činnosti". Rakouský Ústavní soud formuloval text zdůvodnění ke druhé otázce předložení Evropskému soudnímu dvoru se závěrem, že by se Rakousko mohlo dostat do situace, že slevu z energetické daně rozšíří na všechny podniky. Soudní dvůr si byl tedy plně vědom funkce režimu slev a jistě zohlednil možné právní důsledky v Rakousku. Proto je podstatná pouze otázka, „zda je učiněno rozlišování s ohledem na zvýhodňování".

(17) Sdružení rakouského průmyslu je toho mínění, že opatření není ve skutečnosti selektivní. Počet zvýhodněných podniků činí přibližně 2 500 až 3 000, napříč všemi oblastmi hospodářství a velikostmi podniků.

(18) Kromě toho není opatření zaměřeno pouze na podniky s vysokou spotřebou energií. Sleva na dani se vypočítává na základě čisté hodnoty výroby. Tato hodnota je závislá na ekonomické situaci podniku. Ztráty nebo vysoké investice by vedly k nižší čisté hodnotě výroby. V takových případech by i podniky s nízkou spotřebou energií profitovaly z daňové slevy. Ve vztahu k delšímu časovému období by se nejednalo vždy o stejný okruh zvýhodněných.

(19) Sdružení rakouského průmyslu považuje srovnání uvedená Komisí s jinými případy za nepatřičná, v nich sice některé opatření nebylo podle právního textu selektivní, ale ve skutečnosti selektivním bylo. V popsaných případech se jednalo o cíl podpory kolem velkých průmyslových podniků, částečně dokonce o jeden konkrétní podnik. Rakouské opatření proti tomu neomezuje okruh zvýhodněných, ani podle velikosti podniku, odvětví, činnosti nebo částky investic.

(20) K slučitelnosti konstatuje Sdružení rakouského průmyslu, že dodržování minimálních sazeb, jak je zadáno ve směrnici Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny ([6]) (dále „směrnice o zdaňování energie"), je možné považovat za podstatnou část daně.

([6]) Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51.

Stanovisko společnosti Stahl- und Walzwerk Marienhütte Ges.m.b.H

(21) Společnost Stahl- und Walzwerk Marienhütte Ges.m.b.H popisuje ekonomický kontext zdaňování energií zvláště pro ocel a uplatňuje, že aplikace regulérních rakouských sazeb daní z energií pro energeticky intenzivní podniky by měla za následek neprodlené zastavení výroby v Rakousku.

(22) Mechanismus korektur pro energeticky intenzivní podniky nemá žádné negativní účinky na řídicí efekt systému energetických daní. Náklady na energii jsou samy dostatečným podnětem, aby bylo možné učinit možná substituční opatření, a energetická daň neplní žádné další efekty. Toto se má zohledňovat, pokud se kontroluje, zda je opatření zdůvodněné charakterem daňového systému.

(23) Soudní dvůr Evropských společenství se ve věci C-143/99 chtěl jasně vyjádřit také k rozdílu mezi energeticky intenzivními podniky a ostatními podniky. Jinak by byl nezodpověděl druhou otázku předložení rakouského Ústavního soudu, neboť tato otázka není relevantní pro rozhodovací proces v případu projednávaném před rakouským soudem.

(24) I když je jedno opatření zařazeno jako státní podpora, musí Komise respektovat oprávněná očekávání dotčených podniků. Tyto podniky by se mohly opírat o zákon, který byl v Rakousku výslovně schválen, aby bylo možné realizovat rozsudek *Adria-Vídeň*. Od podniku nelze požadovat, aby se zabýval otázkami evropského práva podrobněji než legislativa v dobré víře. Kromě toho Soudní dvůr sám jako evropský orgán vzbudil oprávněná očekávání tím, že zodpověděl druhou otázku předloženou rakouským Ústavním soudem.

Stanovisko společnosti Jungbunzlauer GmbH

(25) Společnost Jungbunzlauer GmbH ve svém stanovisku uvádí, že sleva z energetické daně není podporou ve smyslu přímé peněžní platby státu. Ekonomické zatížení zdaněním energií má ležet na koncových spotřebitelích energií. Aby bylo možné tohoto dosáhnout, má legislativa k dispozici několik možností volby. Aby bylo možné zjednodušit správní náklady, vybírala se daň u dodavatelů energií. Podniky by daň platily dodavatelům energií společně s cenou za energie a poté by jim stát hradil přeplatek. Na základě této struktury byl zákon o slevě z energetických daní koncipován ve formě jedné slevy. Legislativa by se byla také mohla rozhodnout pro to, že daň z energií bude vybírána přímo u konečného spotřebitele. V tomto případě by sleva nebyla bývala nutná.

(26) Je na vnitrostátní legislativě, aby omezila daňové zatížení. Horní hranice daná kritériem 0,35 % čisté hodnoty výroby není za právních aspektů podpory relevantní, nýbrž stanovuje zatížení daní z energií při průmyslovém používání na 0,35 % čisté hodnoty výroby. Toto platí také pro stanovené minimální zatížení ve výši 363 EUR.

(27) Evropský soudní dvůr ve svém rozsudku *Adria-Vídeň* rozhodl o rakouském opatření v jeho celku. Pokud by toto nebylo bývalo zamýšleno, byl by se Soudní dvůr nejprve tázal, zda je sleva z energetických daní selektivní, potom by se byl zabýval tím, zda vyloučení podniků služeb v rámci slev z energetických daní způsobí selektivitu. Dále je v bodě 36 rozsudku objasněno, že rakouské opatření, které bylo Soudnímu dvoru známo v plném rozsahu, nepředstavuje státní podporu.

(28) Opatření není selektivní, nýbrž se jedná o všeobecné ekonomické opatření. Tento názor sdělil také generální advokát ve věci C-143/99.

(29) Opatření neznehodnocuje hospodářskou soutěž a neomezuje obchod.

(30) Podobná opatření existují také v jiných členských státech. Kromě toho by směrnice ke zdanění energetických produktů rovněž stanovila snížení daní a vrácení přeplatku daní pro podniky, aby mohly chránit investice a pracovní místa.

IV. STANOVISKO RAKOUSKA

Rakousko považuje slevu z energetické daně za všeobecné opatření

(31) Dopisem ze 4. července 2003, který byl Komisi doručen dne 4. července 2003, potvrdilo Rakousko svůj názor, že sleva z energetické daně je všeobecným opatřením. Ve druhé předložené otázce rakouský Ústavní soud vysvětlil i svůj motiv, tzn., pokud původní opatření představovalo státní podporu, mohl by Ústavní soud zrušit omezení na podniky, jejichž těžiště spočívá ve výrobě hmotného majetku. Rakouský Ústavní soud chtěl vědět, zda by zrušením omezení vznikla protiprávní státní podpora nebo by byla rozšířena. Evropský soudní dvůr si toho byl vědom, protože to ve zprávě zpravodaje Watheleta znamená, že Ústavní soud vychází z toho, že v případě zrušení omezení je rozšíření na všechny podniky přípustné pouze tehdy, pokud to nepředstavuje žádnou novou podporu, která musí být předem oznámena. Jinak by byla bývala druhá předložená otázka čistě teoretická a byla by musela být Evropským soudním dvorem zamítnuta.

(32) Dále rakouský Ústavní soud zrušil pouze omezení na původní okruh oprávněných ke slevě a ne celý zákon o slevě z energetických daní.

(33) Na tomto pozadí není možné argumentovat, že Evropský soudní dvůr nebyl o struktuře rakouského opatření informován nebo že byl informován špatně. Naopak Soudní dvůr v bodě 7 rozsudku popsal rakouský systém správně a v bodě 36 odpověděl na druhou otázku, že „*vnitrostátní opatření jako taková nepředstavují ve výchozím řízení státní podpory*".

Rakousko oznamuje, že slevu z energetické daně změní se zpětnou účinností

(34) Dopisem ze dne 5. prosince 2003 Rakousko Komisi sdělilo, že ministerstvo financí navrhne rakouskému parlamentu, aby slevu z energetických daní na elektřinu a zemní plyn změnila pro obě skupiny oprávněných osob se zpětnou účinností.

(35) Podniky, pro které nebylo možné zákon o slevě z energetických daní aplikovat do 31. prosince 2001, získají nárok na stoprocentní daňovou slevu pro daně, které překročí 0,35 % jejich čisté hodnoty výroby v roce 2002. V roce 2003 tyto podniky zaplatí 20 % vnitrostátních daňových sazeb pro zemní plyn a elektřinu. Toto minimální zatížení respektuje minimální daňové sazby „směrnice pro zdaňování energií", která vstupuje v platnost 1. ledna 2004. Podle směrnice je částka minimální daně v porovnání s vnitrostátní daní přibližně 3,3 % pro elektřinu a cca 14 % pro zemní plyn.

(36) Podniky, pro které bylo možné zákon o slevě z energetických daní aplikovat před 31. prosincem 2001, zaplatí v letech 2002 a 2003 120 % minimální sazby daně pro zemní plyn a elektřinu, jak je stanoveno v dodatku I tabulky C směrnice pro zdaňování energií („ustanovení o 120 %").

Zatížení 120 % minimální sazby daně pro zemní plyn a elektřinu statisticky odpovídá průměrnému daňovému zatížení pro podniky podle směrnice pro zdaňování energie, včetně zdaňování elektřiny, zemního plynu a uhlí. Ustanovení o 120 % povede k dalšímu daňovému zatížení od cca 10 do 15 % současného čistého příjmu z daní. Další zatížení není tak vysoké, protože většina dotčených podniků platí podle platných pravidel již značně více než těchto 120 %. Ale podniky, pro které ustanovení o 120 % vede ke zvýšení kvůli daňovému zatížení, budou v průměru platit přibližně o 50 % více než dosud, některé dokonce podstatně více.

(37) Rakousko Komisi sdělilo, že všechny průběžné platby byly bezprostředně po zahájení formálního kontrolního řízení zastaveny. Rakousko ovšem nemohlo podat žádné údaje k počtu podniků, které musí vrátit část již zaplacené slevy, nebo k dotyčným částkám. Rakousko potvrdilo, že pro všechny zpětné platby budou aplikovány platné referenční úrokové sazby EU.

V. UZNÁNÍ PODPOR

Uznání na léta 2002 a 2003

(38) Ačkoli se zahájené řízení vztahuje na ustanovení 158. spolkového zákona z roku 2002, která byla aplikovatelná v roce 2002, považuje Komise za odůvodněné zkontrolovat i rok 2003, aniž by bylo nutné učinit zvláštní rozhodnutí o rozšíření formálního kontrolního postupu na toto časové období. Komise konstatuje, že 71. spolkový zákon z roku 2003 nechává ustanovení zavedená 158. spolkovým zákonem 2002 zcela bez změn. Takto jsou ustanovení z let 2002 a 2003 identická. Komise je proto toho názoru, že účastníci měli možnost se vyjádřit ke všem aspektům relevantním pro uznání režimu.

(39) Časové prodloužení uvedlo Rakousko v platnost po rozhodnutí Komise o zahájení formálního kontrolního řízení. To lze srovnávat se situací, kde jeden členský stát mění právní předpisy, které jsou předmětem řízení o porušení smlouvy, ale změnou neodstraňuje všechna domnělá porušení a skutkové podstaty, jak jsou popsány ve stanovisku opatřeném důvody, jsou po předání tohoto stanoviska zachovány. V takových případech soud Komisi dovolí, aby v řízení pokračovala a aby své závěry uzpůsobila změněným okolnostem ([7]).

(40) Ve svém dopise z 5. prosince 2003 se Rakousko odvolává výslovně na dobu od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2003 a hájí tak svá práva na obhajobu s ohledem na celé časové období.

([7]) Viz rozsudek Soudního dvora Evropských společenství věci C-105/91, *Komise* v. *Řecko*, Sb. rozh. 1992, s. I-5871; rozsudek ve věci C-11/95 *Komise* v. *Belgie*, Sb. rozh. 1996, s. I-4415; rozsudek ve věci C-365/97 *Komise* v. *Itálie*, Sb. rozh. 1999, s. I-7773 a rozsudek ve věci C-113/86 *Komise* v. *Itálie*, Sb. rozh. 1988, s. 607.

(41) V praxi se k aplikaci režimu jak v roce 2002, tak i v roce 2003 mohou vyjádřit i třetí osoby. Sdružení rakouského průmyslu sice v roce 2002 dne 12. srpna předložilo své písemné stanovisko ke slevě z energetické daně, tzn. před zveřejněním 71. spolkového zákona 2003 o prodloužení slevy z energetické daně. V dalším sledu bylo sdružení zastoupeno při několika poradách mezi Komisí a rakouskou vládou a při této příležitosti se vyjádřilo i k roku 2003. Tímto bylo respektováno jeho právo na vyjádření.

(42) Ve stanovisku společnosti Jungbunzlauer GmbH ze 14. srpna 2003 je popsán podnik a je konstatováno, že údaje skutkové podstaty se týkají „zvláště (také) roku 2002". Podnik se vyjádřil k existenci podpory a přednesl argumenty, které jsou v podstatě nezávislé na roku aplikace. Tímto bylo respektováno právo na vyjádření.

(43) Společnost Marienhütte GmbH zaujala k zahájení řízení stanovisko dne 18. srpna, tedy rovněž před publikováním 71. spolkového zákona 2003. Poznámky jsou rovněž v podstatě nezávislé na roku aplikace ustanovení o slevě z energetické daně. Právo na vyjádření bylo takto respektováno.

(44) Komisi nebyla doručena ani opožděná stanoviska, ani nebylo požadováno předložení stanoviska po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí o zahájení řízení.

Existence podpory

(45) Po uzavřené kontrole dochází Komise k závěru, že dotyčné opatření představuje státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.

(46) Podle názoru Komise prospívá daňová sleva, i když teoreticky platí pro všechny podniky, které dosahují prahovou hodnotu 0,35 % čisté hodnoty výroby, ve skutečnosti podnikům, které vykazují vysokou spotřebu energií v poměru k čisté hodnotě výroby, a je tedy selektivní.

(47) Podle názoru Komise se Soudní dvůr ve věci C-143/99 nevyjádřil ke všem aspektům původního režimu daňových slev, nýbrž toliko k omezení na podniky, jejichž těžiště spočívá ve výrobě materiálního majetku. Pro zodpovězení obou otázek předložených rakouským Ústavním soudem nebylo požadováno, aby Soudní dvůr hodnotil další aspekty opatření. Otázky se nevztahovaly na rakouský systém celkově, nýbrž v podstatných bodech na omezený rozsah aplikace. Není možné vycházet z toho, že Soudní dvůr pouze proto, protože existovaly rozsáhlejší informace, zaujal k jedné otázce implicitně stanovisko, kterým se nezabýval. Rozsudek Soudního dvora se vztahoval obecně na „všeobecná opatření, která stanoví slevu z energetických daní". Pokud by byl Soudní dvůr zamýšlel vyjádřit se ke všem aspektům rakouského opatření, je možné vycházet z toho, že by se byl vyjádřil explicitněji.

(48) Komise nesdílí názor, že by byl Soudní dvůr druhou otázku předloženou rakouským Ústavním soudem nezodpověděl, pokud by byl neměl v úmyslu se vyjádřit ke všem aspektům slevy z energetické daně. Soudní dvůr nejprve zodpověděl druhou otázku předloženou rakouským Ústavním soudem. Tato otázka se nevztahovala na projednávané řízení. Proto Soudní dvůr jasně podal svou odpověď na první otázku ke konkrétní skutkové podstatě spíše v obecném kontextu a odpověděl, opíraje se o stálou judikaturu, že státní opatření, které prospívá všem podnikům ve vnitrostátním výsostném území bez rozdílu, nemůže představovat státní podporu.

(49) Precedenční případy ukazují, že opatření může být ve svém účinku selektivní, i když je lze podle zákona aplikovat na všechny oblasti hospodářství. Toto jsou pouze příklady pro to, jak se může vyskytnout selektivita ve skutečnosti. Je nasnadě, že opatření platné pro kontrolu nestanovuje žádná omezení podle velikosti podniku, odvětví, činnosti nebo částky investic. Účinkem prahové hodnoty je ovšem to, že opatření je ve skutečnosti upraveno pro energeticky intenzivní podniky. Sdružení rakouského průmyslu sice uplatňovalo, že také podniky s nízkou spotřebou energií mohou z daňové slevy profitovat, pokud mají vysoké investice nebo zaznamenávají vysoké ztráty, ale tento argument není blíže vysvětlen. Spíše byl během formálního kontrolního řízení prokázán účinek různých způsobů řešení na základě příkladů podniků v energeticky intenzivních odvětvích. Toto je také potvrzeno ve stanovisku společnosti Marienhütte, ve kterém je opatření označeno výslovně jako korekční mechanismus pro energeticky intenzivní podniky. Dále Komise konstatuje, že se Rakousko nevyjádřilo k argumentu Sdružení rakouského průmyslu. Rakousko nepodalo zvláště žádné údaje ke skutečně zvýhodněným osobám, také ne k tomu, zda se okruh skutečně zvýhodněných po novelizaci zákona signifikantně změnil. Proto nemá Komise žádné údaje, ze kterých by bylo možné vyvozovat, že se účinek opatření substančně liší od opatření platného před 1. lednem 2002, které bylo omezeno na podniky s těžištěm ve výrobě hmotného majetku. Dále Komise konstatuje, že Rakousko 120 % určení vypočetlo rovněž na základě výběru z cca 240 energeticky intenzivních podniků a uplatňovalo, že neexistovaly žádné údaje o všech podnicích oprávněných ke slevě. Všechno toto důrazně ukazuje na to, že opatření je efektivně orientováno na energeticky intenzivní podniky.

(50) Komise nesdílí rovněž názor společnosti Jungbunzlauer GmbH, podle kterého kritérium 0,35 % čisté hodnoty výroby odpovídá maximálnímu daňovému zatížení a podle kterého není taková horní hranice relevantní pro podporu. Aniž by bylo obecně nutné prověřit poslední argument, nestanovuje v tomto případě kritérium žádné obecné maximální daňové zatížení pro všechny podniky bez rozdílu. Podniky musí zpravidla hradit plné daňové sazby, s výjimkou těch, které dosáhnou prahové hodnoty, která je ve skutečnosti upravena tak, aby ji bylo možné aplikovat pouze pro energeticky intenzivní podniky. Stanovením objektivních kritérií, totiž horní daňové hranice pro určité podniky – ve stávajícím případě zvláště energeticky intenzivní podniky – opatření vede k rozdílnému zacházení. V tom se liší od minimálního daňového zatížení ve výši 363 EUR, na které odkazuje společnost Jungbunzlauer GmbH a které bez rozdílu efektivity platí pro všechny podniky.

(51) V rozhodnutí o zahájení řízení vyjádřila Komise pochybnosti o tom, zda by rozšíření rozsahu působnosti efektivně změnilo účinky opatření. Komise konstatuje, že ani Rakousko, ani intervenující strany nepředložily údaje, které by tyto pochybnosti mohly odstranit. Rakousko zvláště nepředložilo žádná čísla, která prokazují, že z rozšířené oblasti působnosti profituje signifikantně více podniků ve všech oblastech hospodářství. V každém případě není vysoké číslo zvýhodněných u jednoho opatření samo o sobě podle jurisdikce Soudního dvora žádným důkazem pro to, že opatření je možné zařadit jako obecné opatření.

(52) Komise zohledňuje také to, že v několika členských státech jsou v platnosti opatření se stejným účinkem, pro která nebylo požadováno schválení jako státní podpora nebo která jsou kontrolována Komisí z moci úřední ([8]).

(53) Komise je toho názoru že selektivitu opatření není možné zdůvodnit charakterem a logikou systému, protože toto neodpovídá daňové logice obsažené v systému. Sleva představuje spíše jasné odchýlení od obecné struktury a způsobu funkce daňového systému. Komise dále konstatuje, že energetická daň sleduje dvojí cíl: za prvé mají být podniky podněcovány k tomu, aby činily opatření pro úsporu energií. I když dotčené podniky taková opatření již ve velkém rozsahu provádějí, aby snížily náklady na energie, není řečeno, že zdanění energie nemá žádný další daňový efekt. Spotřeba energie je všeobecně závislá na technologii, a proto je stanovena pouze krátkodobě. Dlouhodobě lze očekávat další efektivní zisky díky technickému pokroku a inovacím. Komise kromě toho konstatuje, že společnost Marienhütte GmbH nevysvětlila blíže údajnou absenci daňového efektu. Za druhé, i když nemůže být spotřeba energie v krátké době dále redukována, vybírá se daň, aby bylo možné získat státní prostředky pro obecné účely, také s ohledem na to, že spotřeba energie způsobuje náklady pro společnost, jejich nápravu musí stát zajistit. Proto nemůže být v charakteru a logice systému, aby energeticky intenzivní podniky, podle definice původci znečištění, byly osvobozeny od energetické daně.

([8]) Viz N449/2001 – Německo, N123/2000 – Spojené království, C42/2003 – Švédsko.

(54) Komise nesdílí názor společnosti Jungbunzlauer GmbH, že by opatření nepředstavovalo státní podporu, pokud by zákonodárce vybíral daň od koncového uživatele. Správní struktura opatření nemá v tomto případě žádný vliv na charakter podpory. I když by zákonodárce nevybíral daň bezprostředně u koncového uživatele, pravděpodobně by zavedl rozdílné ošetření různých druhů uživatelů, představovalo by také toto diferencování státní podporu.

(55) Všechna jiná kritéria státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES jsou splněna. Opatření zbavuje podniky nákladů, které by jinak musely nést a poskytuje jim ta výhodu. Opatření musí být připsáno státu a je financováno ze státních prostředků, protože stát přijímá snížení daňového příjmu. Tím, že je daňová sleva poskytována pouze určitým podnikům, zvýhodňuje opatření tyto v porovnání s jinými podniky, což může zfalšovat hospodářskou soutěž. Přinejmenším někteří zvýhodnění jsou činní v odvětvích, ve kterých existuje obchod mezi členskými státy. Opatření proto může omezovat obchod. Dále je nutné konstatovat, že opatření představuje státní podporu a že je možné jej zařadit jako novou podporu, protože byla zavedeno po vstupu Rakouska do Evropské unie a Komisí nebyla nikdy schválena.

Slučitelnost podpory

(56) Komise kontrolovala slučitelnost podpory na základě rámce Společenství pro státní podpory na ochranu životního prostředí (dále „rámec Společenství“). V rozhodnutí o zahájení řízení Komise zastupovala názor, že při tehdejším stavu nebylo jasně možné aplikovat žádné jiné určení výjimky čl. 87 odst. 2 a 3 Smlouvy o ES. V průběhu formálního kontrolního řízení nevyplynuly žádné nové záchytné body, které by byly mohly vyhradit pochybnosti Komise přednesené v rozhodnutí o zahájení formálního kontrolního řízení. Komise proto dospěla k následujícímu závěru:

(57) S ohledem na podniky, pro které nebylo až do 31. prosince 2001 možné aplikovat zákon o slevě z energetických daní, zavedla novelizace 158. spolkovým zákonem z roku 2002 novou výjimku ze stávající daně. Podle bodu 51.2 rámce Společenství mohou být aplikovány předpisy pod bodem 51.1, pokud má daň respektovaný pozitivní účinek na ochranu životního prostředí a pokud jsou zapotřebí výjimky kvůli podstatné změně ekonomických podmínek, které přivádějí podniky do zvláště obtížné konkurenční situace. Rakousko k tomuto neučinilo žádné údaje, ačkoli tomu tak bylo. Rakousko také nestanovilo daň podstatně výše, takže se nepoužije bod 52 rámce Společenství. Za těchto okolností může členský stát poskytnout daňové úlevy pouze v souladu s bodem 53 pododstavcem 2, který odkazuje na body 45 a 46 rámce Společenství. Podle tohoto mohou být podpory podnikům poskytnuty až do doby pěti let, pokud se jejich intenzita omezí na 50 % vícenákladů nebo se degresivně snižuje po dobu pěti let. Rakouský zákon neomezuje ani daňovou slevu na 50 % vícenákladů, ani nepožaduje progresivní požadavek na vrácení.

(58) S ohledem na podniky, pro které zákon o slevě z energetických daní platil již před 31. prosincem 2001, zůstává systém daňových slev nezměněn. Zde opatření stanovuje osvobození od stávající daně, o kterém bylo rozhodnuto při jeho zavedení. Spadá proto pod bod 51.2 rámce Společenství, který odkazuje na kritéria slučitelnosti v bodu 51.1. Z posledního určení se zdá být aplikovatelný pouze bod 51.1. písm. b) druhá odrážka. Podle tohoto musí podniky platit podstatnou část vnitrostátní daně. Rakousko pro zkoumané období nepředložilo žádné údaje, které by umožnily, aby bylo možné zjistit skutečnou část daně, kterou musí dotčené podniky platit. Proto nemůže Komise dojít k závěru, že podniky platí podstatnou část vnitrostátní daně.

(59) Při zohlednění předcházejících úvah dochází Komise k závěru, že zákon o slevě z energetických daní z roku 1996, který byl článkem 158. spolkového zákona z roku 2002 prodloužen bez dalších změn do 31. prosince 2003, neodpovídá požadavkům rámce Společenství a je neslučitelný se společným trhem Společenství.

Slučitelnost oznámené změny podpory ([9])

(60) S ohledem na podniky, pro které zákon o slevě z energetických daní až do 31. prosince 2001 neplatil, je opatření ve změně přislíbené Rakouskem slučitelné s body 53 a 45 rámce Společenství. Podpora činí 100 % vícenákladů v prvním roce a ve druhém roce je zredukován na 80 %. Ve zkoumaném období je tedy lineárně požadován ke vrácení. Kromě toho je Komise toho názoru, že sleva ve druhém roce ponechává zvýhodněným daňovou částku, která je stále ještě nad prahovou hodnotou požadovanou ve směrnici o zdaňování energie od roku 2004.

(61) S ohledem na podniky, pro které zákon o slevě z energetických daní platil až do 31. prosince 2001, je podpora podle názoru Komise slučitelné s bodem 51.1. písm. b) druhou odrážkou rámce Společenství. Podle bodu 51.1. písm. b) druhé odrážky musí zvýhodněné osoby platit podstatnou část vnitrostátní daně. Důvodem pro toto je, že má být podnikům dán podnět, aby zlepšily svůj ekologický výkon. Toto vyplývá ze znění bodu 51.1. písm. b) první odrážka, podle kterého má být snížena harmonizovaná daň, pokud je částka zaplacená zvýhodněným osobám vyšší než minimální částka Společenství, „aby se podnik považoval jako podněcovaný k tomu, aby učinil něco pro zlepšení ochrany životního prostředí." Během zkoumaného období byla rakouská daň z energie vnitrostátní daní; od 1. ledna 2004 bylo směrnicí pro zdaňování energie zavedeno harmonizované zdaňování, které stanovuje minimální daňové sazby pro užívání energetických produktů, které jsou zdaňovány a uhrazovány podle rakouských zákonů o daních z energie. Směrnice pro zdaňování energie výslovně zdůrazňuje cíle ochrany životního prostředí (viz zvláště důvody úvahy 3, 6, 7 a 12). Proto je Komise toho názoru, že respektování minimálních sazeb směrnice pro zdaňování energie dává podnikům podnět, aby zlepšily ochranu životního prostředí. Dodržování minimálních sazeb může být proto spatřováno také jako podstatná část vnitrostátní daně, jak je toto požadováno v bodě 51.1 písm. b) druhá odrážka rámce Společenství. Rakousko stanovuje minimální daňové zatížení podniků tak, aby byly dodržovány minimální daňové sazby nejen pro zemní plyn a elektřinu, nýbrž také pro uhlí, pro které dosud v Rakousku nebyla vybírána žádná daň z energií. Tímto Rakousko zajišťuje, že minimální daňové zatížení v letech 2002 a 2003 odpovídá daňové úrovni a že je také zapojen minimální ekologický efekt, o který směrnice celkově usiluje.

Ochrana dobré víry

(62) Pokud je protiprávně poskytovaná státní podpora posuzována jako neslučitelná se společným trhem, musí být od příjemce požadována zpět. Po navrácení této podpory by se měla, pokud je to možné, obnovit soutěžní pozice existující před poskytnutím. Ve čl. 14 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým

([9]) Komise konstatuje, že tyto změny ještě nenabyly platnosti.

se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES [10] je ale uvedeno: „Komise nebude vyžadovat navrácení podpory, pokud by toto bylo v rozporu s obecnými zásadami práva Společenství." Podle jurisdikce Evropského soudního dvora a rozhodovací praxe Komise porušuje rozhodnutí o požadavku na navrácení všeobecnou zásadu práva Společenství, pokud v důsledku opatření Komise ze strany příjemce podpory mohla oprávněná důvěra trvat na tom, že podpora byla poskytnuta v souladu s právem Společenství.

(63) Členský stát se musí postarat o to, aby byla vnitrostátní opatření v souladu s pravidly hospodářské soutěže Společenství, aby bylo možné zabránit narušení hospodářské soutěže a aby byla opatření ve formě podpory Komisi oznamována podle čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES a prováděna až po jejich přezkoumání. Podniky nemohou zásadně klást žádná oprávněná očekávání protiprávních podpor. Pokud by se podniky mohly úspěšně opírat o vnitrostátní zákon vydaný v dobré víře, který ale neodpovídá předpisům pro podpory, a proto znehodnocuje hospodářskou soutěž, nemohlo by být dosaženo cíle kontroly podpor Společenstvím.

(64) Ve svém rozsudku *Van den Bergh en Jurgens* [11] Soudní dvůr rozhodl:

„Podle platné jurisdikce Soudního dvora se může každý účastník hospodářství, u kterého orgán Společenství vyvolal odůvodněná očekávání, odvolat na zásadu ochrany dobré víry. Pokud je obezřetný a uvážlivý účastník hospodářství schopen předvídat výnos nějakého opatření Společenství dotýkajícího se jeho zájmů, nemůže se v případě jeho výnosu odvolávat na tuto zásadu."

(65) Rakousko Komisi nepředložilo žádný argument pro existenci oprávněné důvěry ze strany zvýhodněných v rámci režimu. Z jurisdikce Soudního dvora ale vyplývá, že je Komise zavázána automaticky zohledňovat mimořádné okolnosti, které podle čl. 14 odst. 1 Nařízení (ES) č. 659/1999 ospravedlňují upuštění od požadavků na navrácení protiprávních podpor, pokud by tento požadavek na navrácení byl v rozporu s všeobecnými zásadami práva Společenství, jako je zásada ochrany dobré víry.

(66) V daném případě bere Komise na jedné straně na vědomí, že existující vnitrostátní opatření ukládalo značné zatížení pro rakouské podniky v zájmu ochrany životního prostředí. Zatížení takového druhu by bylo bývalo bez daňové slevy zkoumané v tomto rozhodnutí těžkým zatížením zvláště pro energeticky intenzivní podniky. Když bylo vnitrostátní opatření navrženo, neexistovala žádná pevná praxe pro právní posuzování pro výjimky nebo redukce daní takového druhu, které jsou formálně aplikovány na různá hospodářská odvětví, ale jsou přesto selektivní, protože poskytují vlastní, skutečnou a specifickou výhodu ve prospěch určitých odvětví. Na druhé straně je možné si představit, že by v daném případě bylo mohlo znění odpovědi Soudního dvora na druhou otázku v rozsudku *Adria-Vídeň* vést k tomu, že někteří příjemci podpory v dobré víře vycházeli z toho, že by sporná vnitrostátní opatření projednávaná před vnitrostátním soudcem přestala být selektivními, a proto by již nepředstavovala státní podporu, pokud by se jejich zvýhodnění rozšířilo na jiná odvětví než na odvětví výroby hmotného majetku. Při zohlednění všech těchto úvah dochází Komise k závěru, že v daném případě by požadavek na navrácení porušoval princip ochrany dobré víry. V souladu se článkem 14 nařízení č. 659/1999 proto Komise rozhoduje, že by nemělo být požadováno navrácení.

Podpory pro zemědělskou primární produkci

(67) Režim daňových slev platí pro zemědělství a lesnictví za stejných podmínek jako pro jiná zvýhodněná odvětví. Rámec Společenství pro státní podpory na ochranu životního prostředí není aplikován na zemědělství. Při hodnocení podpor přesahujících odvětví v rámci daní z energie [12] Komise ale uvážila stejné ošetření zemědělství a lesnictví s jinými hospodářskými odvětvími s výhradou obecných pokynů pro podpory na ochranu životního prostředí. Shora uvedené výklady platí proto také pro posuzování podpor pro zemědělství.

VI. **ZÁVĚR**

(68) Komise konstatuje, že Rakousko zákon o slevě z energetických daní z roku 1996 ve znění 158. spolkového zákona z roku 2002, který byl beze změny prodloužen až do 31. prosince 2003, provedlo protiprávně při porušení čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES.

(69) S ohledem na podniky, pro které zákon o slevě z energetických daní až do 31. prosince 2001 neplatil, je režim podpor neslučitelný s rámcem Společenství pro podpory na ochranu životního prostředí, zejména s body 52 a 45, jakož i s ostatními ustanoveními o výjimkách v čl. 87 odst. 2 a 3 Smlouvy o ES.

[10] Úř. věst. L 83, 27.3.1999, s. 1.

[11] Rozsudek Soudního dvora ve věci 265/85, *Van den Bergh a Jurgens BV* v. *Komise*, Sb. rozh. 1987, s. 1155, odstavec 44.

[12] Viz zejména rozhodnutí Komise o německé ekologické dani, NN 47/99 (Úř. věst. C 166, 12.6.1999) a ve věci podpor N575/A/99 (Úř. věst. C 322, 11.11.2000).

(70) S ohledem na podniky, pro které zákon o slevě z energetických daní platil již před 31. prosincem 2001, je režim podpor neslučitelný s rámcem Společenství pro podpory na ochranu životního prostředí, zejména s bodem 51.1. písm. b) druhým pododstavcem a s ostatními ustanoveními o výjimkách v čl. 87 odst. 2 a 3 Smlouvy o ES. Protože nemohou být pro režim uvedeny žádné jiné důvody slučitelnosti, je režim neslučitelný se společným trhem.

(71) Při zohlednění mimořádných okolností daného případu a v souladu se článkem 14 nařízení (ES) č. 659/1999 však není požadováno žádné navrácení.

(72) Komise bere na vědomí, že rakouská vláda přislíbila, že slevu energetických daní změní se zpětnou účinností. Komise považuje shora popsané změny za slučitelné s rámcem Společenství pro podpory na ochranu životního prostředí, zvláště s bodem 52 ve spojení s bodem 45 a bodem 51.1 písm. b) odst. 2.

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Daňová sleva, kterou Rakousko poskytovalo v roce 2002 podle zákona z roku 1996 o slevě z energetických daní novelizovaného 158. spolkovým zákonem a která byla beze změny prodloužena do 31. prosince 2003, představuje protiprávní státní podporu, která je neslučitelná se společným trhem.

Článek 2

Rakousko zruší režim podpory uvedený v článku 1, pokud je dále účinná.

Článek 3

Rakousko učiní všechny potřebné kroky k tomu, aby byla opatření uzpůsobena se zpětnou účinností, jak bylo rakouskými úřady přislíbeno v jejich dopise z 5. prosince 2003.

Článek 4

Rakousko sdělí Komisi do dvou měsíců po oznámení tohoto rozhodnutí opatření, která byla učiněna k naplnění tohoto rozhodnutí.

Článek 5

Toto rozhodnutí je určeno Rakouské republice.

V Bruselu dne 9. března 2004.

Za Komisi

Mario MONTI

člen Komise